

SSC Weekly Focus

บทความวิเคราะห์สถานการณ์ยุทธศาสตร์และความมั่นคงของประเทศรายสัปดาห์ ฉบับที่ ๒๘/๕๗ | ๗ - ๑๓ เม.ย.๕๗

จากใครเมียสู้ยูเครน: ปรากฏการณ์จักรวรรดิรัสเซีย (ใหม่) หลังยุคสงครามเย็น

การประกาศแยกตัวของใครเมียเพื่อไปผนวกเข้ากับรัสเซีย ได้ส่งผลกระทบต่อสังคมชุมชนระหว่างประเทศทั้งในด้านการแสดงแสนยานุภาพของรัสเซียที่มีขีดความสามารถทั้งทางทหารและอุดมสมบูรณ์ด้วยน้ำมัน การเปลี่ยนแปลงดุลยภาพของโลกที่อาจทำให้เกิดปรากฏการณ์สหภาพโซเวียตหลังสงครามเย็น และพิสูจน์ถึงศักยภาพของสหรัฐฯ และองค์กระระหว่างประเทศ รวมถึงการใช้กฎหมายระหว่างประเทศที่ถูกนำไปเปรียบเทียบกับกรณีโคโซโว และติมอร์เลสเต รวมทั้งมาตรการคว่ำบาตรที่จะถูกนำมาใช้ว่าจะสร้างความเสียหายต่อรัสเซียได้อย่างจริงจังหรือไม่ นอกจากนี้ ประเทศไทยอาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับข้อหากสถานการณ์ในยูเครนไม่สงบลงง่ายตาย อาทิ การเข้าร่วมปฏิบัติการเพื่อสันติภาพที่กองทัพอาจต้องเข้าไปมีส่วนร่วม...

หลังจากที่ลงประชามติแยกดินแดนใครเมียไปผนวกเข้าเป็นส่วนหนึ่งของรัสเซียเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ถัดมาเมื่อวันที่ ๑๘ มี.ค.๕๗ มีการลงนามร่วมกันระหว่างประธานาธิบดี วลาดิมีร์ ปูติน ของรัสเซีย และนายกรัฐมนตรี เซียร์เกย์ อักซินอโนฟ ของใครเมีย ในสนธิสัญญาซึ่งทำให้ใครเมียผนวกเป็นส่วนหนึ่งของรัสเซีย ท่ามกลางเสียงคัดค้านจากสหรัฐฯ และสหภาพยุโรป รวมทั้งสร้างความวิตกกังวลให้แก่ประเทศในคาบสมุทรบอลติกและฝั่งตะวันออกของยูเครน ที่มีประชากรเชื้อสายรัสเซียจำนวนมากว่าอาจถูกรัสเซียกระทำเช่นเดียวกัน

ปฏิกริยาจากองค์การระหว่างประเทศและมหาอำนาจ

สหประชาชาติ (United Nations: UN)

เมื่อวันที่ ๒๗ มี.ค.๕๗ ที่ประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติได้ผ่านข้อมติที่ไม่มีผลผูกมัดและประกาศให้การลงประชามติของใครเมียที่รัสเซียหนุนหลังเป็นโมฆะ โดยมี ๑๐๐ ประเทศลงมติรับ และมีอีก ๑๑ ประเทศลงมติไม่รับ อาทิ คิวบา ชูदान และซีเรีย และประเทศพันธมิตรกับรัสเซีย มี ๕๘ ประเทศงดออกเสียง อาทิ อิสราเอล อิหร่าน เซอร์เบีย และประเทศที่แยกออกจากโซเวียต

กลุ่มประเทศอุตสาหกรรม G7

กลุ่มประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ ๗ ประเทศ ได้ออกมาต่อต้านและไม่ยอมรับการผนวกใครเมียเข้ากับรัสเซีย โดยเห็นว่าขัดต่อรัฐธรรมนูญยูเครน และละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศ โดยกลุ่ม G7 จะใช้มาตรการคว่ำบาตรต่อรัสเซียโดยเฉพาะในด้านเศรษฐกิจ ซึ่งคาดว่าจะเป็นภาคพลังงาน การเงินการธนาคาร และความร่วมมือด้านอาวุธยุทโธปกรณ์

องค์การสนธิสัญญาป้องกันแอตแลนติกเหนือ (North Atlantic Treaty Organization: NATO)

ประเทศสมาชิก NATO โดยเฉพาะอย่างยิ่งสหรัฐฯ ได้ประกาศไม่รับรองสถานะของใครเมีย และอ้างถึงมาตรา ๕ ของสนธิสัญญาแอตแลนติกเหนือที่ระบุว่าประเทศสมาชิก NATO จะร่วมตอบโต้การรุกรานใดๆ ต่อพันธมิตร ซึ่งเมื่อวันที่ ๕ เม.ย.๕๗ ที่ประชุมรัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศของชาติสมาชิก NATO ทั้ง ๒๘ ชาติ มีมติระงับความร่วมมือทางการทหารและพลเรือนที่มีต่อรัสเซียทั้งหมด รวมทั้งแถลงการณ์ประณามการผนวกใครเมียของรัสเซีย ว่าเป็นการกระทำที่ละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศ นอกจากนี้ยังได้ประกาศให้ความช่วยเหลือทางการเงินและเพิ่มกำลังทางทหารให้แก่ยูเครนอีกด้วย

การปฏิบัติการรักษาสันติภาพ

การประชุม G 7 และ NATO ต่อกรณีใครเมีย

รัฐที่มีแนวโน้มจะใช้วิธีการเดียวกับใครเมีย เพื่อผนวกเข้ากับรัสเซีย

ใครเมียแจกพาสปอร์ตรัสเซีย

สถานการณ์การประท้วงในภาคตะวันออกของยูเครน

สถานการณ์ในยูเครน และ อนาคตของไครเมียภายใต้รัสเซีย

ปัจจุบันสถานการณ์ในภาคตะวันออกของยูเครนยังไม่สงบ และมีแนวโน้มลุกลามออกไปได้อีก ทั้งนี้ยูเครนเผชิญกับปัญหาความยากจน โดยประชากร ๑ ใน ๓ มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน มีความแตกต่างในมาตรฐานการครองชีพ และบริการทางสังคมที่ไม่ทั่วถึง ประกอบกับปัญหาการทุจริตของรัฐบาลอันเป็นหนึ่งในปัจจัยพื้นฐานที่นำไปสู่การประท้วง โดยจากรายงานด้านสิทธิมนุษยชนต่อ UN พบว่าสถานการณ์ทางตะวันออกของยูเครนเลวร้ายลง มีผู้ประท้วงติดอาวุธ กลุ่มนิคมรัสเซียได้ก่อตั้ง “People’s Republic of Donetsk” เพื่อเข้าควบคุมอาคารราชการ และใน Luhansk ผู้ประท้วงกลุ่มนิคมรัสเซียยังคงเข้าครอบครองอาคารหน่วยงานด้านรักษาความปลอดภัยของท้องถิ่น และใน Kharkiv มีผู้เข้าร่วมการชุมนุมที่เป็นกลุ่มนิคมยูเครนถูกทำร้ายโดยผู้ประท้วงกลุ่มนิคมรัสเซีย

ในขณะที่อนาคตของไครเมียภายใต้การปกครองของรัสเซียอาจยังมีอุปสรรค อาทิ การเร่งรัดให้เกิดการรับรองรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ของไครเมียที่อาจเกิดปัญหาด้านสิทธิมนุษยชน เนื่องจากในขั้นตอนของการร่างรัฐธรรมนูญไม่มีกระบวนการอภิปรายสาธารณะ รวมทั้งยังมีความกังวลถึงสิทธิพลเมืองโดยเฉพาะผู้ที่ไม่ยอมรับในสัญชาติรัสเซียที่อาจเผชิญกับอุปสรรค อาทิ การให้หลักประกัน การรักษาพยาบาล สิทธิทางการเมือง สิทธิในทรัพย์สินและที่ดิน แต่ทั้งนี้ประชาชนของไครเมียส่วนใหญ่ต้องการที่จะพึ่งพารัสเซียมากกว่ายูเครน

ประเด็นท้าทายในบริบทใหม่ของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

๑. การแยกตัวเป็นเอกราชของประเทศต่างๆ > การแยกตัวของไครเมีย ถูกนำมาเปรียบเทียบกับหลายกรณี อาทิ การแยกตัวของโคโซโวจากเซอร์เบีย ซึ่งท้ายสุดศาลยุติธรรมระหว่างประเทศได้มีคำตัดสินที่ไม่มีผลผูกพันว่าการประกาศแยกตัวจากเซอร์เบียแต่เพียงฝ่ายเดียวของโคโซโวไม่เป็นการละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศ นำมาสู่การรับรองสถานะจากประเทศต่างๆ รวมทั้งกรณีติมอร์เลสเตที่ต่อสู้เพื่อแยกตัวออกจากประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งได้รับการรับรองเอกราชเช่นกัน หรือในกรณีคิวเบกที่มีการทำประชามติเพื่อแยกตัวออกจากแคนาดา แต่ยังไม่ประสบผลสำเร็จสืบเนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ในคิวเบกไม่เห็นด้วย

๒. กฎหมายระหว่างประเทศและองค์กระหว่างประเทศ> ซึ่งยังมีความเห็นแย้งต่อการรับรองสถานะให้กับไครเมีย โดยมติของ UN เสียงส่วนใหญ่ไม่รับรองสถานะของไครเมีย นอกจากนี้ยังมีความกังวลต่อการแยกตัวของประเทศต่างๆ ที่ต้องการกลับไปอยู่ภายใต้การปกครองของรัสเซีย ดังนั้นจึงต้องมีกระบวนการเพื่อรับรองสถานะ และการตีความบังคับใช้กฎหมายระหว่างประเทศเพื่อให้เกิดความชัดเจนต่อไป ประกอบกับการคว่ำบาตรขององค์กระหว่างประเทศที่มีต่อรัสเซียโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านเศรษฐกิจ ก็ยังไม่มีผลชัดเจน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากประเทศตะวันตกส่วนใหญ่ยังต้องพึ่งพารัสเซียในด้านทรัพยากรน้ำมัน และตลาดส่งออกสำคัญ

๓. ดุลยภาพในสังคมระหว่างประเทศ> รัสเซียได้แสดงให้เห็นถึงศักยภาพ และอิทธิพลในสังคมระหว่างประเทศ ประกอบกับรัสเซียมีทรัพยากรน้ำมันจำนวนมาก มีความก้าวหน้าทางอาวุธ ยุทธโศภกรรม ฐานทัพเรือ และมีสถานะในองค์กระหว่างประเทศ จึงทำให้รัสเซียกล้าที่จะกระทำการครั้งนี้ อีกทั้งกรณีไครเมียยังเป็นการพิสูจน์สถานะและบทบาทของสหรัฐฯ ในการเป็นตำรวจโลกอีกด้วย นอกจากนี้อาจนำไปสู่การยึดคืนประเทศต่างๆ หรือเขตปกครองต่างๆ ให้กลับเข้ามาอยู่กับรัสเซีย อาทิ แคว้น Transnistrien ที่อาจประกาศแยกตัวเป็นอิสระจาก Moldawien เพื่อผนวกเข้ากับรัสเซียโดยอาจใช้วิธีการเดียวกันกับไครเมียได้เช่นกัน

ในท้ายที่สุดนี้ ประเทศไทยในฐานะสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ อาจต้องมีส่วนเกี่ยวข้องหากสถานการณ์ในยูเครนไม่สงบลงอย่างง่ายดาย อาทิ มาตรการด้านเศรษฐกิจต่อกรณีการคว่ำบาตรรัสเซีย และมาตรการด้านความมั่นคงโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเข้าร่วมปฏิบัติการรักษาสันติภาพในกรอบของสหประชาชาติ (United Nations Peacekeeping Operation) ที่กองทัพอาจต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในอนาคต...🇹🇭

ข้อมูลอ้างอิง

- U.N. General Assembly declares Crimea secession vote invalid. <http://www.reuters.com/>
- Ukraine crisis: Nato beefs up presence in Poland after Russia's annexation of Crimea. <http://www.independent.co.uk/>
- Unrest in eastern Ukraine risks ‘seriously destabilizing’ entire country – UN rights official. <http://www.un.org/>
- Transnistria: Europe's other Crimea. <http://www.aljazeera.com/>

เพื่อประโยชน์ในการพัฒนา SSC weekly focus กรุณาส่งข้อคิดเห็นของท่านมายัง คณะผู้จัดทำ (กศย. ศศย. สปท.) T/F : 02 275-5715

๑. ท่านสนใจประเด็นใดเพิ่มเติม / เห็นว่าควรศึกษาเพิ่มเติม

- การเมือง เศรษฐกิจ สังคม วิทยาศาสตร์ / เทคโนโลยี การทหาร พลังงาน / สิ่งแวดล้อม
- อื่นๆ .....

๒. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

